

Column Hans Stegeman: De peiling regeert

Op dit moment lijkt het erop dat we afstevenen op een rechtse coalitie, waarbij de PVV deze regering steunt. Een coalitie waar de modelkiezers van de PVV, door Geert Wilders Henk en Ingrid gedoopt, zich waarschijnlijk wel in kunnen vinden. Wederom een onverwachte wending in het politieke landschap. Echter, dit keer niet de verrassing vanuit de kiezer, zoals de laatste jaren gebruikelijk, maar vanuit de gekozenen. Het lijkt erop alsof de peilingen regeren, en niet de politici.

De vragers van politiek bestuur (de kiezer) laat zich in toenemende mate leiden door sentimenten. Partijtrouw, laat staan stembustrouw, is net zo vluchtig geworden als de populariteit van de laatste winnaar van Idols, X-factor, of andere talentenjacht op tv. Jaap en Lisa worden even snel vergeten als Agnes Kant en Wouter Bos. Bij het stemgedrag laat de kiezer zich in toenemende mate leiden door het charisma van de eerste man of vrouw. Met dat in het achterhoofd is het wellicht ook niet zo raar dat de kiezer de VVD en PVV ruimhartig heeft beloond bij de laatste verkiezingen. Mark Rutte deed het goed in de debatten, en de oneliners van Wilders zijn de beste die er op het Binnenhof te krijgen zijn. Daarbij moeten we ons afvragen of de kiezer zich verdiept heeft in wat de aanbieders van het bestuur te bieden hadden. Waarschijnlijk slechts in beperkte mate. En dat is ook logisch. De kosten van je precies verdiepen in wat je met die stem kunt kopen (zeker als je politiek niet interessant vindt) aan politiek bestuur weegt niet op tegen de marginale invloed die je met één stem hebt. Het is dan effectiever om af te gaan op eenvoudiger signalen, zoals hoe iemand er uit ziet of een aansprekende quote. En als na een tijdje blijkt dat degene op wie je gestemd hebt toch niet voldoet aan je verwachtingen, dan stem je de volgende keer toch gewoon weer op een ander persoon?

Opmerkelijk in deze periode is dat de wispelturigheid van de kiezer is overgeslagen op de aanbodkant van het politieke bestuur, ofwel de politici die nu de toon aangeven. Tijdens het nu twee maanden durende formatieproces zijn tal van opties langsgekomen. De uitkomst lijkt nu een VVD/CDA-kabinet te worden met gedoogsteun van de PVV. Volgens de voorstanders in lijn met de wil van de kiezer. Echter, zoals ik hierboven al aangaf is de wil van de kiezer niet zo duidelijk. Die is vooral gebaseerd op sentiment, en inmiddels geven de peilingen al weer een andere 'mening' van de kiezer. Daarom is ten eerste een stabiel kabinet nodig. Daarnaast moeten politici, juist nu gaan voor het lange termijn perspectief. Niet omdat kiezers er om vragen, maar omdat dat de beste garantie geeft voor solide overheidsbeleid en verstandig economisch beleid. Politieke spelletjes om in de gunst van de kiezer te komen hebben alleen op korte termijn succes en verstoren langeretermijn politiek.

Het lijkt er nu echter op alsof de politici ook in de greep zijn van de wispelturige kiezer. Reagerend op elke peiling, proberen uit vinden wat Henk en Ingrid willen. Zo lang politici alleen maar bezig blijven met het in de gunst blijven van de kiezer weten we één ding zeker; de kiezer mag vaker naar het stemhokje.

augustus 2010